

Coronacrisis hopelijk tijdelijk voor de btw-ondernemer, bepaalde noodmaatregelen graag blijvend

Mr. R. Vos, datum 16-04-2020

Datum

16-04-2020

Auteur

Mr. R. Vos¹

Auteursprofiel

[R. Vos](#)

Folio weergave

[Download gedrukte versie \(PDF\)](#)

JCDI

JCDI:ADS196129:1

Vakgebied(en)

Belastingrecht algemeen (V)

De coronacrisis houdt de wereld behoorlijk in haar greep. Ook voor de btw-ondernemer in Nederland is het alle hens aan dek. De 'intelligente lockdown' om de crisis vanuit een zorgperspectief enigszins beheersbaar te houden, heeft veroorzaakt dat de handel in veel sectoren in een klap vanaf halverwege maart 2020 is stilgevallen. Debiteuren betalen de ondernemer later dan normaal of, nog erger, kunnen door de crisis de rekeningen van de ondernemer helemaal niet meer betalen. Gelukkig is de fiscus de ondernemer te hulp geschoten met een pakket aan noodmaatregelen.

Bijzonder uitstel van betaling

Voor de meeste ondernemers geldt dat zij de btw in het tijdvak van facturatie voor leveringen en diensten binnen een maand na afloop van dat tijdvak aan de fiscus moeten voldoen – ongeacht of de btw dan al van de afnemers is ontvangen. Betalen de afnemers als gevolg van de crisis veel later, dan zal de ondernemer die btw dus moeten voorfinancieren. Betaalt de afnemer helemaal niet, dan kan de leverancier de btw in elk geval van de fiscus terugvragen als de factuur 1 jaar – gerekend vanaf de overeengekomen betalingstermijn – onbetaald is gebleven. Als binnen de termijn van 1 jaar zeker is dat de vordering geheel of gedeeltelijk oninbaar is, kan de btw al eerder worden teruggevraagd. De btw wordt teruggevraagd en verwerkt als negatieve omzet in de aangifte over het tijdvak waarin de oninbaarheid is ontstaan of nadat de 1-jaarstermijn is verstreken. Wordt de vordering uiteindelijk toch betaald, kan de verschuldigde btw over het geheel of gedeelte dat alsnog is ontvangen, worden aangegeven en voldaan in het aangiftetijdvak waarin de betaling wordt ontvangen.

De Staatssecretaris van Financiën Vijlbrief (bij brieven van 12, 15 en 19 maart 2020) is de btw-ondernemer meteen te hulp geschoten door de ondernemer met ingang van 12 maart 2020 de gelegenheid te geven om bijzonder uitstel van betaling te vragen. Uitstel kan worden gevraagd nadat aangifte is gedaan en de ondernemer een naheffingsaanslag heeft ontvangen. De invordering wordt dan meteen stopgezet, voor de termijn die de ondernemer in zijn verzoek heeft gedaan. Dat geldt ook voor belastingschulden die zijn ontstaan voordat de coronacrisis uitbrak. De inhoudelijke beoordeling door de ontvanger van de Belastingdienst van het verzoek vindt pas na drie maanden plaats.

Op onder meer 17 maart 2020 zijn de voorwaarden voor het aanvragen van uitstel verder versoepeld. Het versoepelde uitstelbeleid geldt in ieder geval tot 19 juni 2020. Ondernemers krijgen sindsdien meteen (feitelijk) uitstel van betaling voor een periode van drie maanden zonder dat nadere informatieverstrekking of onderbouwing nodig is. Wil de ondernemer langer dan drie maanden uitstel, zal – als de totale belastingschuld meer bedraagt dan € 20.000 – met behulp van een derde-deskundigenverklaring (iemand buiten de onderneming zoals een accountant) wel nader moeten worden onderbouwd dat de huidige financiële problemen hoofdzakelijk zijn veroorzaakt door de coronacrisis. De ondernemer kan de eerste drie maanden van het feitelijk gekregen uitstel gebruiken om de ontvanger van de Belastingdienst van informatie te voorzien die uitstel van langer dan drie maanden rechtvaardigt.

Voor het verzoek om bijzonder uitstel van betaling dient wel te worden gewacht totdat een naheffingsaanslag btw wordt opgelegd. Een naheffingsaanslag wordt doorgaans vier weken nadat de betalingstermijn is verstreken opgelegd. In de praktijk betekent dit dat de ondernemer in elk geval gemiddeld vier maanden uitstel van betaling krijgt zonder dat verdere toelichting is vereist. Het probleem is dat intussen veel ondernemers al om bijzonder uitstel van betaling hebben verzocht terwijl er nog geen naheffingsaanslagen zijn opgelegd. De vraag is vervolgens hoe met deze te vroeg gedane verzoeken om

uitstel wordt omgegaan. Op dit moment vermeldt de website van de Belastingdienst dat een dergelijk verzoek niet in behandeling zal worden genomen. In mijn beleving kan een te vroeg ingediend verzoek om bijzonder uitstel van betaling in elk geval als een zogeheten melding betalingsonmacht worden beschouwd indien inzicht wordt gegeven van de omstandigheid (Corona) die ertoe heeft geleid dat de verschuldigde belasting niet op aangifte is voldaan (zie verder volgende paragraaf).

Het verzoek om bijzonder uitstel hoeft maar eenmalig te worden gedaan. Het uitstel geldt voor reeds opgelegde naheffingsaanslagen vanaf de dagtekening van het verzoek om uitstel van betaling en alle nog op te leggen aanslagen in de daaropvolgende maanden dat het betalingsuitstel geldt. Daarnaast geldt het uitstel totdat de Belastingdienst op het uitstelverzoek beslist.

Het is op dit moment nog niet geheel duidelijk welke informatie de ondernemer precies zal moeten aanleveren als hij langer dan drie maanden uitstel van betaling wenst. Hierover volgen nog nadere beleidsregels. Van de Belastingdienst mag enerzijds eenheid van beleid worden verwacht en anderzijds dat ruimte is voor individueel maatwerk. Een ruimhartige benadering ten aanzien van de uitsteltermijn lijkt me in deze crisis wel op zijn plaats en daarin past een niet al te strenge beoordeling door de overheid.

Intussen kan het verzoek om bijzonder uitstel ook online worden ingediend. Wordt door de ondernemer voor een periode langer dan drie maanden om uitstel van betaling gevraagd, kan het verzoek niet online worden gedaan, enkel schriftelijk. De Belastingdienst stuurt na ontvangst van het uitstelverzoek een schriftelijke ontvangstbevestiging. De belastingplichtige ontvangt maar één ontvangstbevestiging, ook als het uitstelverzoek is bedoeld voor meerdere aanslagen. Ik ga er voorsnog van uit dat als het uitstelverzoek wordt afgewezen, beroep mogelijk is bij de directeur van de Belastingdienst. Met de behandeling van het beroep is uiteraard ook weer enige tijd gemoeid.

Melding betalingsonmacht bestuurders

Bij het niet tijdig kunnen betalen van de verschuldigde btw dient (een van) de bestuurder(s) van een rechtspersoon (bv et cetera) in principe binnen twee weken nadat de btw op aangifte had moeten worden betaald, hiervan schriftelijk melding te doen bij de Belastingdienst. Gebeurt dit niet, dan kan de (feitelijke) bestuurder(s) in geval van niet-betaling door de Belastingdienst hoofdelijk aansprakelijk worden gesteld voor de verschuldigde btw. (Dit geldt tevens voor de loonbelasting.) De bestuurder dient in dat geval aannemelijk te maken dat het niet-melden van belasting niet aan hem is te wijten. De bestuurder die te laat meldt, kan zich niet beroepen op het ontbreken van onbehoorlijk bestuur aldus vaste rechtspraak van de Hoge Raad. Hierover heb ik al eens een bijdrage geschreven (*BTW-bulletin* 2011/25), waarbij ik hierin een onterechte 'onbehoorlijke' beperking zie van de rechtsbescherming van de ondernemer.

Sinds 8 april jl. is ook deze procedure tijdelijk aangepast vanwege de coronacrisis. Thans wordt het verzoek tot bijzonder uitstel van betaling tevens beschouwd als een melding betalingsonmacht. De bestuurder hoeft de betalingsonmacht dus niet meer afzonderlijk te melden. De beoordeling van de aanvraag tot bijzonder uitstel van betaling en de melding betalingsonmacht zullen wel los van elkaar geschieden. Deze aangepaste procedure geldt op dit moment tot 19 juni 2020. Van belang is te weten dat de aangifteplicht gedurende deze gehele periode wél blijft bestaan. Er zal dus nog steeds tijdig btw-aangifte moeten worden gedaan.

Belasting- en invorderingsrente tijdelijk verlaagd naar 0,01%

Het Ministerie van Financiën heeft intussen bepaald dat de belasting- en invorderingsrente tijdelijk wordt verlaagd van 4% naar 0,01%. Dat is maar goed ook want als je uitstel van betaling krijgt tegen betaling van 4% rente is dat fors. Deze renteverlaging is als tijdelijke maatregel ingevoerd. Ik ben een voorstander om – zodra de coronacrisis voorbij is – de hoogte van de belasting- en invorderingsrente opnieuw kritisch te bekijken en niet meteen terug te brengen naar het tot voor kort gehanteerde percentage van 4%.

Het bedrag van de belastingrente is te beschouwen als een bedrag ter genoegdoening voor de rente die de Belastingdienst misloopt als de btw te laat wordt betaald. Met andere woorden: de huidige renteregeling is gebaseerd op de verzuimgedachte. Voor de ondernemer voelt de rente als een soort boete, terwijl voor het te laat betalen al een verzuimboete wordt opgelegd. Als je pressie wilt uitoefenen op het tijdig betalen van belasting, gebruik dan als overheid het middel dat je daarvoor al tot je beschikking hebt: de verzuimboete.

Er is overigens al jaren kritiek op de hoogte van de belasting- en invorderingsrente. De oud-staatssecretaris van Financiën Snel heeft in een Kamerbrief van 5 juli 2018 aan de Tweede Kamer gemeld dat afhankelijk van de rente waarmee wordt vergeleken, kan worden betoogd dat de rentepercentages wel of niet marktconform zijn. Een vergelijking kan worden gemaakt met de kapitaalmarktrente, bancaire rente op consumptief krediet en overige leningen aan huishoudens, de situatie dat een ondernemer rood staat bij een bank en de rente die creditcardmaatschappijen hanteren. Neerwaartse aanpassing van de belastingrentepercentages leidt volgens de staatssecretaris in elk geval tot omvangrijke budgettaire derving: € 125 miljoen op jaarbasis. Aansluiting bij het werkelijk rendement zou ook lastig zijn. Volgens de staatssecretaris is achteraf niet

vast te stellen of en zo ja welk rendement zou zijn behaald indien men zou hebben beschikt over dat bedrag. Daarnaast heeft aansluiting bij het werkelijk rendement voor de Belastingdienst zeer grote uitvoeringsgevolgen. De huidige belastingrentepercentages sluiten aan bij de wettelijke rente voor niet-handelstransacties met tot voor kort een ondergrens van 4%. Verder wil men sparen bij de fiscus voorkomen. Alhoewel de fiscus wel wil sparen bij de ondernemer met het rentepercentage van 4%.

Een van de (weinig) mogelijkheden tot budgettaire dekking is volgens de staatssecretaris verhoging van fiscale boeten, hetgeen volgens hem, nog los van de wenselijkheid, ook om juridische en beleidsmatige redenen, niet onbeperkt kan plaatsvinden.

Het is in ieder geval mogelijk gebleken in een paar dagen tijd de rente tijdelijk te verlagen van 4% naar 0,01%. Hopelijk is dat het begin van de opmaat naar een meer gebalanceerd percentage in de toekomst.

Gebrek aan wederkerigheid in renteregeling

De huidige belasting- en invorderingsrenteregeling is, als het gaat om door de overheid te vergoeden rente en aan de overheid te betalen rente, wederkerig ten aanzien van de hoogte van de rente. De hoogte van de rente die aan de overheid moet worden betaald, is gelijk aan de rente die aan de ondernemer wordt vergoed.

Op andere onderdelen is de huidige renteregeling niet geheel wederkerig.

Als een naheffingsaanslag of de btw op aangifte niet tijdig is voldaan, brengt de Belastingdienst na het verstrijken van de betalingstermijn invorderingsrente in rekening. Als de ontvanger van de Belastingdienst een btw-teruggaaf niet uitbetaalt binnen de daarvoor geldende termijn, wordt na het verstrijken van die termijn daarentegen geen invorderingsrente vergoed aan de ondernemer.

Verder wordt invorderingsrente aan de ondernemer in rekening gebracht als de naheffingsaanslag btw, in afwachting van een bezwaarprocedure, niet op tijd wordt betaald. Wordt de naheffingsaanslag na bezwaar vermindert tot een lager bedrag, wordt in principe geen invorderingsrente vergoed. Ook niet als het bedrag van de naheffingsaanslag intussen is betaald. Heeft de ondernemer uitstel van betaling gekregen tijdens de bezwaarprocedure en wordt dat bezwaar gehonoreerd, dan heeft hij geen financieel nadeel geleden en is het ook juist dat de Belastingdienst geen rente vergoedt.

In het verleden is over het evenredig maken van de invorderingsrente al de nodige discussie gevoerd. De oudstaatssecretaris van Financiën heeft in de hiervoor genoemde Kamerbrief van 5 juli 2018 aan de Tweede Kamer gemeld dat wijzigingen in de structuur van de invorderingsrente een implementatietermijn kennen van minimaal 2 jaar en dat verder de budgettaire ruimte ontbreekt.

Geen verzuimboete bij te late betaling btw

Om ondernemers verder tegemoet te komen zal de Belastingdienst de komende tijd een verzuimboete voor het niet (tijdig) betalen van onder andere btw achterwege laten of terugdraaien. Minister van Financiën Hoekstra heeft deze toezegging gedaan in zijn brief van 12 maart 2020 (CE-AEP/20072624). In de Tweede Kamer-brief van 31 maart 2020 is dit nader gespecificeerd met de mededeling dat verzuimboeten voor betalingsverzuim worden geschrapt. Vraagt een ondernemer uitstel van betaling voor btw (en/of loonbelasting), dan zorgt de Belastingdienst ervoor dat een eventuele bij de naheffingsaanslag opgelegde verzuimboete voor een betalingsverzuim wordt geschrapt. Dit impliceert dat, om ervoor te zorgen dat de verzuimboete wordt teruggedraaid, de ondernemer er goed aan doet intussen uitstel van betaling te vragen. In het kader van gelijke behandeling denk ik dat van de Belastingdienst in de coronacrisisperiode mag worden verwacht dat alle verzuimboetes vanwege te laat betaalde btw worden teruggedraaid, ongeacht of er een verzoek tot uitstel van betaling is ingediend. Verzuim is een verzuim nietwaar?

Conclusie

Onze overheid is na het losbarsten van de coronacrisis razendsnel in actie gekomen. Het Ministerie van Financiën kwam al vlot met de mogelijkheid de btw-ondernemer in elk geval drie maanden uitstel van betaling te verlenen en heeft de belasting- en invorderingsrente verlaagd naar praktisch 0%. Er is de afgelopen jaren veel kritiek geweest op de hoge rente van 4%. Er was een crisis voor nodig om een streep te zetten door die absurd hoge rente. Het zou de staatssecretaris sieren als hij, zodra het coronavirus is verdwenen, ervoor zorgt dat een eventuele renteverhoging wordt beperkt tot de markrente (thans 2%) en voor zowel te betalen als te vergoeden rente dezelfde – wederkerige – regels gaan gelden.

Voetnoten

[1]

Mr. R. Vos is als advocaat werkzaam bij Hertoghs advocaten te Rotterdam.

